

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalovanému: **Okresní státní zastupitelství ve Znojmě**, se sídlem Rudoleckého 14, Znojmo, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 6. 2021, č. j. 31 A 62/2021 - 6,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Brně domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného při poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Společně s žalobou podal žalobce také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud shora označeným usnesením zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Usnesení krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je v plném znění dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

II.

[2] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně namítal, že postup

krajského soudu brání stěžovateli v přístupu k soudu a porušuje čl. 90 Ústavy ČR. Navrhl zrušení usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 6. 2021, č. j. 31 A 62/2021 - 6, a přikázání věci jinému soudu.

III.

[3] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19 (podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a není povinen hradit soudní poplatek) netrval na podmínce zastoupení advokátem a úhradě soudního poplatku (srov. rozsudky ze dne 21. 6. 2017, č. j. 3 As 116/2017 - 20, ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 As 114/2017 - 63, ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 As 537/2018 - 14, ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 - 38 atp.).

[5] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“

[8] Krajský soud v napadeném usnesení přiléhavě odkázal na existující judikaturu kasačního soudu, ze které vyplývá, že i když účastník je nemajetný, pro což by mu zásadně bylo namíste přiznat osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O takový případ se může jednat i tehdy, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66 atp.)

pokračování

[9] V dané věci krajský soud srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnil, proč stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Přitom poukázal především na množství soudních řízení, která stěžovatel vede ve věcech souvisejících s žádostmi o poskytování informací s tím, že ani právě projednávaná žaloba zjevně nemá zásadní dopady do jeho životní sféry. Nejvyšší správní soud se s tímto posouzení krajského soudu ztotožňuje a nepovažuje jeho postup za rozporný s čl. 90 Ústavy, resp. za postup nepřipustně bránící stěžovateli v přístupu k soudu. Stěžovatel má sice nezpochybnitelné politické právo žádat povinné subjekty o informace, avšak to neznamená, že v takovém množství sporů, které stěžovatel před správními soudy vede, musí být vždy osvobozen od soudních poplatků. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel svými žádostmi o informace zahrnuje jak povinné subjekty, tak správní soudy (jen Nejvyšší správní soud eviduje více než 400 řízení, v nichž stěžovatel vystupuje jako účastník řízení). Jakkoliv soudy nemohou bránit stěžovateli v tom, aby se domáhal svého politického práva a z něj tvrzených nároků soudní cestou, s ohledem na popsání skutečnosti je zcela na místě, aby nesl s tím spojené výdaje na úhradu soudních poplatků (srov. body 11 a násl. nedávného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12). Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud na daný návrh a ztotožnil se s hodnocením krajského soudu, že v daném konkrétním případě nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Ostatně ani v kasační stížnosti stěžovatel konkrétně neuvádí, z čeho dovozuje nesprávnost závěru krajského soudu o nedotčení životní sféry stěžovatele. V kasační stížnosti zůstal v rovině obecných tvrzení. Řízení o kasační stížnosti je přitom ovládáno zásadou dispoziční. Obsah, rozsah a kvalita kasační stížnosti předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011 - 95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014 - 20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009 - 99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007 - 46, ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008 - 60, či usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 1. 2020, sp. zn. II. ÚS 875/20). V této souvislosti Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel relevantně nezpochybnil ani další argumentaci krajského soudu, kterou podepřel nemožnost přiznání osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud se přitom i s touto argumentací zcela ztotožňuje, neboť má oporu v judikatuře Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, ze dne 14. 11. 2021, č. j. 6 Ans 14/2012 - 11 a podřídně i navazující rozsudky ze dne 17. 5. 2021, č. j. 3 As 109/2021 - 15, ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 As 119/2019 - 15 atp.). Na danou věc lze přiměřeně vztáhnout i argumentaci v bodě 13 rozsudku ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12, kde Nejvyšší správní soud uvedl, že „nyní projednávaný spor nemá vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry (netýká se účastníkova „majetku, jeho životních podmínek či jiných podobných záležitostí“), a to i pokud jde o jednu z požadovaných informací, jíž bylo sdělení osobních údajů, které žalovaný o stěžovateli eviduje v souladu se zákonem č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že jeho osobní údaje se nepochybně týkají jeho vlastní životní sféry, avšak nejedná se o informace, jejichž vědomost by v daný okamžik byla pro jeho životní sféru nezbytná. Jak krajský soud správně uvedl, stěžovatel těmito

informacím zřejmě ani takový význam sám nepřikládal, pokud žádost o ně zařadil jako poslední bod rozsáhlé žádosti o celou řadu dalších informací o činnosti žalovaného. Přitom ani v kasační stížnosti nekonkretizoval, že by tyto informace nezbytně potřeboval k uplatňování či ochraně svých práv. Konečně, pokud by stěžovatel skutečně považoval tyto informace za zcela stěžejní pro svou životní sféru, nežádal by o jejich zpřístupnění podle „obecného“ zákona o svobodném přístupu k informacím, nýbrž podle § 28 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který přímo upravuje problematiku ochrany osobních údajů a specificky i zpřístupňování osobních údajů jejich subjektům.“ I další postup krajského soudu odpovídal právní úpravě a judikatuře Nejvyššího správního soudu.

[10] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud nepostupoval v rozporu s právními předpisy, pokud učinil závěr, že je namístě stěžovateli výjimečně odepřít osvobození od soudních poplatků. Obdobně viz též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 10 As 371/2021 - 11, ze dne 17. 9. 2021, č. j. 8 As 207/2021 - 15, či ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 As 199/2021 - 12.

[11] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být ani ustanoven zástupce pro řízení o žalobě (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Ustanovení zástupce pak nebylo možné ani proto, že v daném případě to nebylo nezbytně potřeba k ochraně stěžovatelových práv (viz § 35 odst. 10 s. ř. s.). Stěžovatel má totiž právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie (je bývalým advokátem), přičemž z četných žalob a kasačních stížností je zřejmé, že je schopen se orientovat v právním řádu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2021, č. j. 5 As 176/2021 - 15). Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že krajský soud nepochybil ani tím, že stěžovateli neustanovil zástupce z řad advokátů.

[12] Kasační soud proto shledal postup soudu spočívající v neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce za zákonný a souladný s ustálenou rozhodovací praxí.

[13] Z uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud případný ani (neodůvodněný) návrh na přikázání věci jinému soudu (obdobně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12, ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13 atp.).

[14] Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 20. října 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu